

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता
पद पाठः (वाक्य सहित)

प्रथमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः

Table of Contents

1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरिय संहितायामं पद पाठे प्रथमं काण्डं.....	3
1.2 प्रथमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः (अग्निष्टोमे क्रयः).....	3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ओं

1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरिय संहितायामं पद पाठे प्रथमं काण्डं

1.2 प्रथमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः (अग्निष्टोमे क्रयः)

1.2.1.1

आप॑ उ॒न्दन्तु जी॒वसे॑ दी॒र्घायु॑त्वाय॒ वर्च॑स ओष॑धे त्राय॑स्वैन॒ऽस्व॒धिते॑
मै॒नः॑ हि॒ऽसी दे॒वश्रू॑रेतानि॒ प्र व॑पे स्व॒स्त्युत्त॑राण्यशीयाऽऽपो
अ॒स्मान् मा॒तरः॑ शु॒न्धन्तु॑ घृ॒तेन॑ नो घृ॒तपु॑वः पु॒नन्तु॑ वि॒श्वम॑स्मत् प्र
व॒हन्तु॑ रि॒प्रमु॑दा॒भ्यः शु॒चिरा॑ पू॒त ए॒मि सो॑मस्य॒ तनू॑रसि॒ तनु॑वं मे पाहि
मही॒नां पयो॑ऽसि॒ वर्चो॑धा॒ असि॑ वर्चो – [ ] 1

1.2.1.1

आपः॑ । उ॒न्दन्तु॑ । जी॒वसे॑ । दी॒र्घायु॑त्वायेति॒ दीर्घा॑यु – त्वाय॑ । वर्च॑से ।
ओष॑धे । त्राय॑स्व । ए॒नम् । स्व॒धित॑ इति॒ स्व-धिते॑ । मा । ए॒नम् ।

हि॒प्सीः । दे॒वश्रू॑रिति॒ दे॒व – श्रूः । ए॒तानि॑ । प्रेति॑ । व॒पे । स्व॒स्ति ।
उत्त॑राणीत्युत् – त॒राणि । अ॒शीय॑ । आपः॑ । अ॒स्मान् । मा॒तरः ।
शु॒न्धन्तु॑ । घृ॒तेन॑ । नः । घृ॒तपु॒व इति॑ घृ॒त-पु॒वः । पु॒नन्तु॑ । वि॒श्वम् ॥
अ॒स्मत् । प्रेति॑ । व॒हन्तु॑ । रि॒प्रम् । उ॒दिति॑ । आ॒भ्यः । शु॒चिः । एति॑ ।
पू॒तः । ए॒मि । सो॒मस्य॑ । त॒नूः । अ॒सि । त॒नुव॑म् । मे । पा॒हि ।
म॒हीना॑म् । प॒यः । अ॒सि । व॒र्चो॒धा इति॑ व॒र्चः – धाः ।
अ॒सि । व॒र्चः । १ (५०)

1.2.1.2

म॒यि धे॒हि वृ॒त्रस्य॑ क॒नीनि॑काऽसि चक्षु॑ष्पा अ॒सि चक्षु॑र्मे पा॒हि
चि॒त्पति॑स्त्वा पु॒नातु॑ वाक्पति॑स्त्वा पु॒नातु॑ दे॒वस्त्वा स॒विता
पु॒नात्व॑च्छि॒द्रेण॑ प॒वित्रे॑ण व॒सोः सूर्य॑स्य रश्मि॑भिस्तस्य॑ ते प॒वित्र॑पते
प॒वित्रे॑ण य॒स्मै कं पु॒ने तच्छ॑केय॒मा वो॑ दे॒वास ई॒महे सत्य॑ध॒र्माणो॑
अ॒ध्वरे॑ य॒द्वो दे॒वास आ॒गुरे॑ य॒ज्ञिया॑सो ह॒वाम॑ह इन्द्रा॑ग्नी द्या॒वा पृ॑थि॒वी
आप॑ ओष॒धी ( ) स्त्वं दी॒क्षाणा॑-म॒धिपति॑रसी॒ह मा स॑न्तं पा॒हि ॥ २

1.2.1.2

मयि॑ । धे॒हि । वृ॒त्रस्य॑ । क॒नीनि॑का । अ॒सि । चक्षु॑ष्पा इति॑ चक्षुः-पाः ।
अ॒सि । चक्षुः॑ । मे । पा॒हि । चि॒त्पति॑रिति॑ चि॒त् – पतिः॑ । त्वा ।
पु॒नातु॑ । वा॒क्पति॑रिति॑ वाक् – पतिः॑ । त्वा । पु॒नातु॑ । दे॒वः । त्वा ।
स॒विता । पु॒नातु॑ । अ॒च्छि॒द्रेण॑ । प॒वित्रे॑ण । व॒सोः । सूर्य॑स्य ।
र॒श्मिभि॑रिति॑ र॒श्मि – भिः॑ । तस्य॑ । ते । प॒वित्र॑पत इति॑ प॒वित्र-प॑ते ।
प॒वित्रे॑ण । य॒स्मै । कम् । पु॒ने । तत् । श॒केय॑म् । ए॒ति । वः । दे॒वासः ।
ई॒महे । स॒त्यध॑र्माण इति॑ स॒त्य – ध॑र्माणः । अ॒ध्वरे॑ । यत् । वः ।
दे॒वासः । आ॒गुर इ॒त्या – गु॒रे । य॒ज्ञिया॑सः । ह॒वाम॑हे । इ॒न्द्रा॒ग्नी
इ॒तीन्द्र॑ – अ॒ग्नि । द्या॒वापृ॑थिवी इति॑ द्या॒वा – पृ॑थिवी । आ॒पः ।
ओ॒षधीः( ) । त्वम् । दी॒क्षाणा॑म् । अ॒धिप॑तिरित्य॒धि – पतिः॑ । अ॒सि ।
इ॒ह । मा । स॒न्तम् । पा॒हि ॥ 2 (58) (वर्च॑ – ओ॒षधी॑रष्टौ च) (A1)

1.2.2.1

आ॒कू॒त्यै प्र॒युजे॑ऽग्नये॒ स्वाहा॑ मे॒धायै॑ म॒नसे॑ऽग्नये॒ स्वाहा॑ दी॒क्षायै॑
तप॑से॒ऽग्नये॒ स्वाहा॑ सर॒स्वत्यै॑ पू॒ष्णेऽग्नये॒ स्वाहा॑ऽपो॑ दे॒वीर्बृ॑हती

वि॒श्वशं॑भुवो॒ द्यावा॑पृथि॒वी उ॒र्वन्त॑रि॒क्षं बृ॒हस्प॑तिर्नो॒ हवि॑षा वृ॒धातु॑
स्वाहा॒ विश्वे॑ दे॒वस्य॑ ने॒तुर्म॑र्तो वृणीत स॒ख्यं वि॒श्वे रा॒य इ॑षु॒ध्यसि॑
द्यु॒म्नं वि॒श्वे वृ॑णीत पु॒ष्यसे॒ स्वाह॑र्ख्-सा॒मयोः शिल्पे॑ स्थ॒स्ते वा॒मा र॑भे
ते मा - [ ] 3

1.2.2.1

आकू॒त्या इ॒त्या - कू॒त्यै । प्र॒युज॑ इति॒ प्र - यु॒जै । अ॒ग्नयै॑ । स्वाहा॑ ।
मे॒धायै॑ । म॒नसे॑ । अ॒ग्नयै॑ । स्वाहा॑ । दी॒क्षायै॑ । त॒पसे॑ । अ॒ग्नयै॑ ।
स्वाहा॑ । स॒रस्व॑त्यै । पू॒ष्णे । अ॒ग्नयै॑ । स्वाहा॑ । आ॒पः । दे॒वीः ।
बृ॒हतीः । वि॒श्वशं॑भुव इति॒ विश्व॑ - शं॒भुवः । द्यावा॑पृथि॒वी इति॑
द्यावा॑ - पृथि॒वी । उ॒रु । अ॒न्तरि॑क्षम् । बृ॒हस्प॑तिः । नः । हवि॑षा ।
वृ॒धातु॑ । स्वाहा॑ । विश्वे॑ । दे॒वस्य॑ । ने॒तुः । म॑र्तः । वृणीत स॒ख्यम् ।
वि॒श्वे । रा॒यः । इ॑षु॒ध्यसि॑ । द्यु॒म्नम् । वृणीत॑ । पु॒ष्यसे॑ । स्वाहा॑ ।
ऋ॒ख्सा॒मयो॒रित्यृक् - सा॒मयोः । शिल्पे॑ इति॒ स्थः । ते इति॑ । वा॒म् ।
एति॑ । र॒भे । ते इति॑ । मा । 3 (50)

1.2.2.2

पा॒त॒मा॒स्य॒ य॒ज्ञ॒स्यो॒दृ॒च॒ इ॒मां॒ धि॒य॒ꣳ शि॒क्ष॒मा॒ण॒स्य॒ दे॒व॒ क्र॒तुं॑
दक्षं॑ व॒रु॒ण॒ सꣳशि॒शा॒धि॒ यया॑ति॒ विश्वा॑ दु॒रि॒ता॒ तरे॑म॒ सु॒त॒र्मा॒ण॒मधि॑
ना॒वꣳ रु॒हे॒मोर्ग॑स्याङ्गि॒रस्य॑पूर्ण॒म्रदा॑ ऊ॒र्जं॑ मे॒ यच्छ॑ पा॒हि॒ मा॒ मा॒ मा॑
हिꣳसी॒-वि॒ष्णोः॒ शर्मा॑सि॒ शर्म॑ यज॒मान॑स्य॒ शर्म॑ मे॒ यच्छ॑
नक्ष॑त्राणां मा॒तीका॑शात् पा॒हीन्द्र॑स्य॒ योनि॑रसि॒ - [ ] 4

1.2.2.2

पा॒त॒म् । ए॒ति॒ । अ॒स्य॒ । य॒ज्ञ॒स्य॒ । उ॒दृ॒च॒ इत्यु॑त् - ऋ॒चः॑ । इ॒मा॒म् ।
धि॒य॒म् । शि॒क्ष॒मा॒ण॒स्य॒ । दे॒व॒ । क्र॒तु॒म् । दक्ष॑म् । व॒रु॒ण॒ । स॒मि॒ति॒ ।
शि॒शा॒धि॒ । यया॑ । अ॒ती॒ति॒ । विश्वा॑ । दु॒रि॒ते॒ति॒ दुः॑ - इ॒ता॒ । तरे॑म॒ ।
सु॒त॒र्मा॒ण॒मि॒ति॒ सु॒ - त॒र्मा॒ण॒म् । अधी॑ति॒ । ना॒व॒म् । रु॒हे॒म् । ऊ॒र्क् ।
अ॒सि॒ । आ॒ङ्गि॒रसी॑ । ऊ॒र्ण॒म्रदा॑ इत्यूर्ण॒ - म्रदाः॑ । ऊ॒र्ज॒म् । मे॒ ।
यच्छ॑ । पा॒हि॒ । मा॒ । मा॒ । मा॒ । हिꣳसीः॑ । वि॒ष्णोः॑ । शर्म॑ । अ॒सि॒ ।
शर्म॑ । यज॒मान॑स्य॒ । शर्म॑ । मे॒ । यच्छ॑ । नक्ष॑त्राणाम् । मा॒ ।
अ॒ती॒का॒शात् । पा॒हि॒ । इन्द्र॑स्य॒ । योनिः॑ । अ॒सि॒ । 4 (50)

1.2.2.3

मा॒ मा॒ हि॒॒सीः॑ कृ॒ष्यै॑ त्वा॒ सु॒स॒स्यायै॑ सु॒पि॒प्प॒ला॒भ्य-स्त्वौष॑धी॒भ्यः॑
सू॒प॒स्था॒ दे॒वो॒ वन॑स्पति॒रूर्ध्वो॑ मा॒ पा॒ह्यो॒दृ॒चः॑ स्वा॒हा य॒ज्ञं॑ मन॒सा
स्वा॒हा द्या॒वापृ॑थि॒वीभ्या॑ स्वा॒हो॒रो-र॒न्त॒रि॒क्षात् स्वा॒हा य॒ज्ञं
वा॒तादा॑ र॒भे ॥ 5

1.2.2.3

मा । मा । हि॒॒सीः । कृ॒ष्यै । त्वा । सु॒स॒स्याया॑ इति सु - स॒स्यायै॑ ।
सु॒पि॒प्प॒ला॒भ्य इति सु - पि॒प्प॒ला॒भ्यः । त्वा । ओष॑धी॒भ्य
इत्योष॑धि - भ्यः । सू॒प॒स्था इति सु - उप॒स्थाः । दे॒वः । वन॑स्पतिः ।
ऊ॒र्ध्वः । मा । पा॒हि । एति॑ । उ॒दृ॒च इत्यु॑त् - ऋ॒चः । स्वा॒हा । य॒ज्ञम् ।
मन॒सा । स्वा॒हा । द्या॒वापृ॑थि॒वीभ्यामि॑ति द्या॒वा-पृ॑थि॒वीभ्याम् ।
स्वा॒हा । उ॒रोः । अ॒न्त॒रि॒क्षात् । स्वा॒हा । य॒ज्ञम् । वा॒तात् । एति॑ ।
र॒भे ॥ 5 (30) (मा - यो॒नि॒र॒सि - त्रि॒॒श॒च्च) (A2)

1.2.3.1

दै॒वीं धि॒यं म॒नाम॑हे सु॒मृ॒डी॒का-म॑भि॒ष्टये॑ वर्चो॒धां य॒ज्ञवा॑ह॒सः सु॒पा॒रा
नो॑ अ॒सद् व॒शौ । ये दे॒वा म॒नो॑जा॒ता म॒नो॑यु॒जः सु॒द॒क्षा दक्ष॑पि॒तार॑स्ते

नः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽव॒न्तु ते॒भ्यो नम॑स्ते॒भ्यः स्वा॑हा॒ग्ने त्व॑ सु जा॒गृहि
वय॑ सु म॒न्दिषी॑महि गोपा॒य नः॑ स्व॒स्तये॑ प्र॒बुधे॑ नः॑ पुन॑र्ददः ।
त्वम॑ग्ने व्र॒तपा॑ अ॒सि दे॒व आ म॑र्त्ये॒ष्वा । त्वं – [ ] 6

1.2.3.1

दैवी॑म् । धिय॑म् । म॒नाम॑हे । सु॒मृ॒डीका॑मिति सु – मृ॒डीका॑म् ।
अभि॑ष्टये । वर्चो॑धा॒मिति॑ वर्चः – धाम् । य॒ज्ञवा॑हसमिति
य॒ज्ञ – वा॑हसम् । सु॒पा॒रेति॑ सु – पा॒रा । नः॑ । अ॒सत् । व॒शे ॥ ये ।
दे॒वाः । म॒नो॒जा॒ता इति॑ म॒नः-जा॑ताः । म॒नो॒यु॒ज इति॑ म॒नः – यु॒जः ।
सु॒द॒क्षा इति॑ सु – द॒क्षाः । द॒क्ष॒पि॒तार॑ इति॑ द॒क्ष- पि॒तारः॑ । ते । नः॑ ।
पा॒न्तु । ते । नः॑ । अ॒व॒न्तु । ते॒भ्यः । नमः॑ । ते॒भ्यः । स्वा॑हा । अ॒ग्ने ।
त्वम् । स्वि॑ति । जा॒गृहि । वय॑म् । स्वि॑ति । म॒न्दिषी॑महि । गोपा॒य ।
नः॑ । स्व॒स्तये॑ । प्र॒बुध॑ इति॑ प्र – बु॒धे । नः॑ । पुनः॑ । द॒दः ॥ त्वम् ।
अ॒ग्ने । व्र॒तपा॑ इति॑ व्रत – पाः । अ॒सि । दे॒वः । ए॒ति । म॑र्त्ये॒षु ।
आ ॥ त्वम् । 6 (50)

1.2.3.2

य॒ज्ञेष्वी॒ड्यः॑ ॥

वि॒श्वे दे॒वा अ॒भि मा॒माऽव॑वृ॒त्रन् पू॒षा स॒न्या सो॒मो रा॒धसा॑ दे॒वः
स॒विता॑ व॒सोर्व॑सु॒दा वा रा॒स्वेय॑त् सो॒मा ऽऽ*भू॒यो भ॒र मा पृ॒णन् पू॒र्या
वि रा॒धि माऽह॑मायु॒षा च॒न्द्रम॑सि॒ मम॑ भो॒गाय॑ भ॒व व॒स्त्रम॑सि॒ मम॑
भो॒गाय॑ भ॒वोऽस्रा॑सि॒ मम॑ भो॒गाय॑ भ॒व ह॒योऽसि॑ म॒म
भो॒गाय॑ भ॒व-[ ] 7

1.2.3.2

य॒ज्ञेषु॑ । ई॒ड्यः॑ ॥ वि॒श्वे । दे॒वाः । अ॒भिति॑ । मा॒म् । ए॒ति । अ॒ववृ॑त्रन् ।
पू॒षा । स॒न्या । सो॒मः । रा॒धसा॑ । दे॒वः । स॒विता॑ । व॒सोः॑ ।
व॒सुदा॑वेति॒ वसु॑ – दा॒वा । रा॒स्व । इ॒यत् । सो॒म । ए॒ति । भू॒यः ।
भ॒र । मा । पृ॒णन् । पू॒र्या । वी॒ति । रा॒धि । मा । अ॒हम् । आ॒युषा॑ ।
च॒न्द्रम् । अ॒सि । म॒म । भो॒गाय॑ । भ॒व । व॒स्त्रम् । अ॒सि । म॒म ।
भो॒गाय॑ । भ॒व । उ॒स्रा । अ॒सि । म॒म । भो॒गाय॑ । भ॒व । ह॒यः ।
अ॒सि । म॒म । भो॒गाय॑ । भ॒व । 7 (50)

1.2.3.3

छागो॑ऽसि॒ म॒म॒ भो॒गाय॑ भ॒व॒ मे॒षो॑ऽसि॒ म॒म॒ भो॒गाय॑ भ॒व॒ वा॒यवे॑॑ त्वा
वरु॑णाय॒ त्वा॒ निर्ऋ॑त्यै॒ त्वा॒ रु॒द्राय॑ त्वा॒ दे॒वीरा॑पो॒ अपां॑ नपा॒द्य
ऊ॒र्मिर्ऋ॑वि॒ष्य इ॒न्द्रिया॑वा॒न्-म॒दि॒न्त॒म॒स्तं॑ वो॒ मा॒ऽव॒ क्र॒मि॒षम॑च्छि॒न्नं
त॒न्तुं पृ॑थि॒व्या अ॒नु गे॑षं॒ भ॒द्राद॑भि॒ श्रेयः॑ प्रे॒हि बृ॑ह॒स्पतिः॑ पु॒र ए॒ता ते
अ॒स्त्वथे॑म॒व स्य॑ ( ) व॒र आ॒ पृ॑थि॒व्या आ॒रे श॒त्रून् कृ॑णुहि॒ सर्व॑वी॒र
ए॒दम॑ग॒न्म दे॒वय॑जनं॒ पृ॑थि॒व्या वि॒श्वे दे॒वा यद॑जुष॒न्त पू॒र्व ऋ॑ख्
सा॒माभ्यां॑ य॒जुषा॑ स॒न्तर॑न्तो रा॒यस्पो॑षेण॒ समि॑षा म॒देम॑ ॥ 8

1.2.3.3

छा॒गः । अ॒सि । म॒म । भो॒गाय॑ । भ॒व । मे॒षः । अ॒सि । म॒म । भो॒गाय॑ ।
भ॒व । वा॒यवे॑ । त्वा । वरु॑णाय । त्वा । निर्ऋ॑त्या इति॒ निः- ऋ॑त्यै ।
त्वा । रु॒द्राय॑ । त्वा । दे॒वीः । आ॒पः । अ॒पाम् । न॒पात् । यः । ऊ॒र्मिः ।
ह॒वि॒ष्यः । इ॒न्द्रिया॑वा॒नितीन्द्रि॑य - वा॒न् । म॒दि॒न्त॒मः । तम् । वः । मा ।
अ॒वेति॑ । क्र॒मि॒षम् । अ॒च्छि॒न्नम् । त॒न्तुम् । पृ॑थि॒व्याः । अ॒न्विति॑ ।
गे॒षम् । भ॒द्रात् । अ॒भीति॑ । श्रेयः॑ । प्रेति॑ । इ॒हि । बृ॑ह॒स्पतिः॑ ।

पुर ए॒तेति॑ पुरः – ए॒ता । ते । अ॒स्तु । अथ॑ । ई॒म् । अवे॑ति ।
 स्य ( ) । वरे॑ । ए॒ति । पृ॒थि॒व्याः । आ॒रे । श॒त्रून् । कृ॒णु॒हि । सर्व॑वी॒र
 इति॑ सर्व – वी॒रः । ए॒ति । इ॒दम् । अ॒गन्म॑ । दे॒वय॑जनमि॒ति
 दे॒व – य॑जनम् । पृ॒थि॒व्याः । वि॒श्वे॑ । दे॒वाः । यत् । अ॒जुष॑न्त । पूर्वे॑ ।
 ऋ॒ख्स्मा॑मा॒भ्यामि॑त्यृ॒ख्स्मा॑म – भ्याम् । य॒जुषा॑ । सं॒तर॑न्त इति॑
 सं – तर॑न्तः । रा॒यः । पोषे॑ण । स॒मिति॑ । इ॒षा । म॒देम॑ ॥ 8 (75)

(आ त्वञ्-हयोऽसि मम भोगाय भव-स्य-पञ्चविंशतिश्च) (A3)

1.2.4.1

इ॒यं ते शु॒क्र त॒नूरि॑दं व॒र्चस्त॑या सं भ॒व भ्रा॑जं ग॒च्छ जू॑रसि धृ॒ता
 म॒नसा॑ जु॒ष्टा वि॒ष्णावे॑ तस्या॒स्ते स॒त्यस॑वसः प्र॒सवे॑ वा॒चो य॒न्त्रम॑शी॒य
 स्वा॒हा शु॒क्रम॑स्य-मृ॒तम॑सि वै॒श्वदे॑वञ् ह॒विः सूर्य॑स्य चक्षु॒राऽरु॑हम॒ग्ने
 र॒क्षणः॑ क॒नी॒निकां॑ य॒देत॑ शे॒भिरी॑यसे भ्रा॒जमा॑नो वि॒पश्चि॑ता चि॒दसि॑
 म॒नाऽसि॑ धी॒रसि॑ दक्षि॒णा – [ ] 9

1.2.4.1

इ॒यम् । ते॒ । शु॒क्र । त॒नूः । इ॒दम् । वर्चः॑ । तया॑ । स॒मि॒ति॑ । भ॒व ।
 भ्रा॒जम् । ग॒च्छ । जूः । अ॒सि । धृ॒ता । म॒न॒सा । जु॒ष्टा॑ । वि॒ष्ण॒वे ।
 तस्याः॑ । ते॒ । स॒त्य॒स॒व॒स इति॑ स॒त्य – स॒व॒सः । प्र॒स॒वे इति॑
 प्र –स॒वे । वा॒चः । य॒न्त्रम् । अ॒शी॒य । स्वा॒हा॑ । शु॒क्रम् । अ॒सि ।
 अ॒मृ॒तम् । अ॒सि । वै॒श्व॒दे॒व॒मि॒ति॑ वै॒श्व –दे॒वम् । ह॒विः । सूर्य॑स्य ।
 चक्षुः॑ । ए॒ति॑ । अ॒रु॒हम् । अ॒ग्नेः । अ॒क्ष्णः । क॒नी॒नि॒काम् । यत् ।
 ए॒त॒शे॒भिः । ई॒य॒से । भ्रा॒ज॒मा॒नः । वि॒प॒श्चि॒ता॑ । चि॒त् । अ॒सि । म॒ना ।
 अ॒सि । धीः । अ॒सि । दक्षि॑णा । 9 (50)

1.2.4.2

ऽसि॑ य॒ज्ञि॒या॒ऽसि॑ क्ष॒त्रि॒या॒ ऽस्य॑दि॒ति–र॒स्यु॒भय॑तः शी॒र्ष्णी॒ सा नः॑
 सु॒प्रा॒ची॒ सु॒प्र॒ती॒ची॒ सं भव॑ मि॒त्र॒स्त्वा॒ प॒दि ब॑ध्नातु पू॒षा॒ऽध्व॑नः
 पा॒त्वि॒न्द्रा॒या–ध्य॑क्षा॒या॒नु॒ त्वा मा॒ता म॑न्यता॒म॒नु पि॒ता॒ऽनु॒ भ्रा॒ता
 स॒ग॒र्भ्यो॑ऽनु॒ स॒खा स॒यू॒थ्यः॑ सा दे॒वि दे॒व॒म॒च्छे॒ही॒न्द्रा॒य सोम॑ꣳ

रु॒द्र॒स्त्वा ऽऽ*व॑र्तयतु मि॒त्रस्य॑ प॒था स्व॑स्ति सोम॑ सखा ( )

पुन॑रेहि॒ सह॑ रय्या ॥ 10

1.2.4.2

अ॒सि॒ । य॒ज्ञि॒या॑ । अ॒सि॒ । क्ष॒त्रि॒या॑ । अ॒सि॒ । अ॒दि॒तिः॑ । अ॒सि॒ ।

उ॒भय॑तः शी॒र्ष्णी॑त्यु॒भय॑तः-शी॒र्ष्णी॑ । सा । नः । सु॒प्रा॒ची॒ति॒ सु-प्रा॒ची॒ ।

सु॒प्र॒ती॒ची॒ति॒ सु - प्र॒ती॒ची॒ । स॒मि॒ति॒ । भ॒व॒ । मि॒त्रः॑ ।

त्वा । प॒दि॒ । ब॒ध्ना॑तु । पू॒षा । अ॒ध्व॒नः॑ । पा॒तु । इ॒न्द्रा॑य ।

अ॒ध्य॒क्षा॒ये॒त्य॒धि॒ - अ॒क्षा॒य॒ । अ॒न्वि॒ति॒ । त्वा । मा॒ता । म॒न्य॒ता॒म् ।

अ॒न्वि॒ति॒ । पि॒ता । अ॒न्वि॒ति॒ । भ्रा॒ता॑ । स॒ग॒र्भ्य॑ इति स - ग॒र्भ्यः॑ ।

अ॒न्वि॒ति॒ । स॒खा॑ । स॒यू॒थ्य॑ इति स - यू॒थ्यः॑ । सा । दे॒वि॒ । दे॒व॒म् ।

अ॒च्छ॑ । इ॒हि॒ । इ॒न्द्रा॑य । सोम॑म् । रु॒द्रः॑ । त्वा । ए॒ति॒ । व॑र्तयतु ।

मि॒त्रस्य॑ । प॒था । स्व॑स्ति । सोम॑स॒खे॒ति॒ सोम॑ - स॒खा॑ ( ) । पुनः॑ ।

ए॒ति॒ । इ॒हि॒ । सह॑ । रय्या ॥ 10 (55)

(दक्षि॑णा-सोम॑सखा-पञ्च॑ च) (A4)

1.2.5.1

व॒स्व्य॑सि रु॒द्राऽस्य॑दि॒ति-र॒स्यादि॑त्याऽसि शु॒क्राऽसि च॒न्द्राऽसि
बृ॒हस्प॑तिस्त्वा सु॒म्ने र॑ण्वतु रु॒द्रो वसु॑भिरा चि॒केतु॑ पृ॒थिव्या॑स्त्वा
मूर्ध॑न्ना जि॒घर्मि॑ दे॒वय॑जन इ॒डायाः॑ पदे घृ॒तव॑ति स्वाहा परि॒लिखि॑तम्
रक्षः॑ परि॒लिखि॑ता अ॒रातय॑ इ॒दम॑हम् रक्ष॒सो ग्री॒वा अपि॑ कृ॒न्तामि॑
योऽस्मा॑न् द्वेष्टि॒ यं च॑ व॒यं द्वि॒ष्म इ॒दम॑स्य ग्री॒वा - [ ] 11

1.2.5.1

व॒स्वी । अ॒सि । रु॒द्रा । अ॒सि । अ॒दि॒तिः । अ॒सि । आ॒दि॒त्या । अ॒सि ।
शु॒क्रा । अ॒सि । च॒न्द्रा । अ॒सि । बृ॒हस्प॑तिः । त्वा । सु॒म्ने । र॑ण्वतु ।
रु॒द्रः । वसु॑भिरि॒ति वसु॑ -भिः । ए॒ति । चि॒केतु॑ । पृ॒थिव्याः॑ । त्वा ।
मूर्ध॑न् । ए॒ति । जि॒घर्मि॑ । दे॒वय॑जन इ॒ति दे॒व - य॑जने । इ॒डायाः॑ ।
पदे॑ । घृ॒तव॑तीति॒ घृ॒त - व॑ति । स्वाहा॑ । परि॒लिखि॑तमि॒ति
परि॑ - लि॒खि॒तम् । रक्षः॑ । परि॒लिखि॑ता इ॒ति परि॑ - लि॒खि॒ताः ।
अ॒रातयः॑ । इ॒दम् । अ॒हम् । रक्ष॑सः । ग्री॒वाः । अपी॑ति । कृ॒न्तामि॑ ।

यः । अ॒स्मान् । द्वेष्टि॑ । यम् । च । व॒यम् । द्विष्मः॑ । इ॒दम् । अ॒स्य ।

ग्री॒वाः । 11 (50)

1.2.5.2

अ॒पि कृ॒न्ता॒म्यस्मे॑ रा॒यस्त्वे॑ रा॒यस्तो॑ते रा॒यः सं दे॒वि दे॒व्योर्व॑श्या प॒श्यस्व॑
त्वष्टी॑मती ते स॒पेय॑ सु॒रेता॑ रे॒तो द॑धाना वी॒रं वि॑दे॒य तव॑ संदृ॒शि
माऽह॑ꣳ रा॒यस्पोषे॑ण वि योषं ॥ 12

1.2.5.2

अपी॑ति । कृ॒न्ता॒मि । अ॒स्मे इति॑ । रा॒यः । त्वे॑ इति॑ । रा॒यः । तो॑ते ।
रा॒यः । समि॑ति । दे॒वि । दे॒व्या । उ॒र्वश्या॑ । प॒श्यस्व॑ । त्वष्टी॑मती । ते ।
स॒पेय॑ । सु॒रेता॑ इति॑ सु – रेताः॑ । रे॒तः । द॑धाना । वी॒रम् । वि॒देय॑ ।
तव॑ । संदृ॒शीति॑ सं – दृ॒शि । मा । अ॒हम् । रा॒यः । पोषे॑ण ।
वी॒ति । योष॑म् ॥ 12 (29) (अ॒स्य ग्री॒वा-ए॒कान्न॑ त्रि॒ꣳशच्च॑) (A5)

1.2.6.1

अ॒ꣳशु॒ना ते॑ अ॒ꣳशुः पृ॒च्यतां॑ प॒रुषा॑ प॒रुर्गन्ध॑स्ते का॒मम॑वतु म॒दाय॑
र॒सो अ॒च्यु॑तो ऽमा॒त्योऽसि॑ शु॒क्रस्ते॑ ग्र॒होऽभि॑ त्यं दे॒वꣳ
स॒वि॒ता॒र॒मू॒ण्योः क॒वि॒क्र॒तु॒म॒र्चामि॑ स॒त्यस॑वसꣳ रत्न॑धा॒मभि॑ प्रि॒यं

म॒तिमूर्ध्वा॑ यस्याम॒तिर्भा॑ अदि॒द्युत॑त् स॒र्वीम॑नि हि॒रण्य॑ पा॒णिर॑मिमीत
सु॒क्रतुः॑ कृ॒पा सु॒वः । प्र॒जाभ्य॑स्त्वा प्रा॒णाय॑ त्वा व्या॒नाय॑ त्वा
प्र॒जास्त्वम॑नु ( ) प्रा॒णिहि॑ प्र॒जास्त्वाम॑नु प्रा॒णन्तु॑ ॥ 13

1.2.6.1

अ॒ञ्शुना॑ । ते । अ॒ञ्शुः । पृ॒च्यता॑म् । प॒रुषा॑ । प॒रुः । ग॒न्धः । ते ।
काम॑म् । अ॒वतु॑ । म॒दाय॑ । र॒सः । अ॒च्युतः॑ । अ॒मात्यः॑ । अ॒सि ।
शु॒क्रः । ते । ग्र॒हः । अ॒भीति॑ । त्यम् । दे॒वम् । स॒वितार॑म् । ऊ॒ण्यौः ।
क॒विक्र॑तुमि॒ति क॒वि – क्र॒तुम् । अ॒र्चामि॑ । स॒त्यस॑वसमि॒ति
स॒त्य – स॑वसम् । रत्न॑धा॒मिति॑ रत्न – धाम् । अ॒भीति॑ । प्रि॒यम् ।
म॒तिम् । ऊ॒र्ध्वा । य॒स्य । अ॒मतिः॑ । भाः । अदि॒द्युत॑त् । स॒र्वीम॑नि ।
हि॒रण्यपा॑णिरि॒ति हि॒रण्य – पा॑णिः । अ॒मिमी॑त । सु॒क्रतु॑रि॒ति
सु – क्र॒तुः । कृ॒पा । सु॒वः ॥ प्र॒जाभ्य॑ इति प्र – जा॒भ्यः । त्वा ।
प्रा॒णाय॑ेति प्र – अ॒नाय॑ । त्वा । व्या॒नाय॑ेति वि – अ॒नाय॑ । त्वा ।
प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । त्वम् । अनु॑ ( ) । प्रेति॑ । अ॒निहि॑ ।
प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । त्वाम् । अनु॑ । प्रेति॑ । अ॒नन्तु॑ ॥ 13 (57)

(अनु – सप्त च) (A6)

1.2.7.1

सोमं ते क्रीणाम्यूर्जस्वन्तं पयस्वन्तं वीर्यावन्तमभि मातिषाहं
शुक्रं ते शुक्रेण क्रीणामि चन्द्रं चन्द्रेणा-मृतममृतेन सम्यत्ते
गोरस्मे चन्द्राणि तपसस्तनूरसि प्रजापते वर्णस्तस्यास्ते सहस्रपोषं
पुष्यन्त्याश्चरमेण पशुना क्रीणाम्यस्मे ते बन्धुर्मयि ते रायः
श्रयन्तामस्मे ज्योतिः सोमविक्रयिणि तमो मित्रो न एहि सुमित्रधा
इन्द्रस्योरु ( ) मा विश दक्षिण-मुशन्नुशन्तं स्योनः स्योनं
स्वान भ्राजाङ्गारे बभारे हस्त सुहस्त कृशानवेते वः सोम
क्रयणास्तान् रक्षध्वं मा वो दभन् ॥ 14

1.2.7.1

सोमम् । ते । क्रीणामि । ऊर्जस्वन्तम् । पयस्वन्तम् । वीर्यावन्तमिति
वीर्य - वन्तम् । अभिमातिषाहमित्यभिमाति - साहम् । शुक्रम् । ते ।
शुक्रेण । क्रीणामि । चन्द्रम् । चन्द्रेण । अमृतम् । अमृतेन । सम्यत् ।
ते । गोः । अस्मे इति । चन्द्राणि । तपसः । तनूः । असि ।

प्रजापतेरिति प्रजा – पतेः । वर्णः । तस्याः । ते । सहस्रपोषमिति
सहस्र – पोषम् । पुष्यन्त्याः । चरमेण । पशुना । क्रीणामि ।
अस्मे इति । ते । बन्धुः । मयि । ते । रायः । श्रयन्ताम् ।
अस्मे इति । ज्योतिः । सोमविक्रयिणीति सोम – विक्रयिणि । तमः ।
मित्रः । नः । एति । इहि । सुमित्रधा इति सुमित्र – धाः । इन्द्रस्य ।
ऊरुम् ( ) । एति । विश । दक्षिणम् । उशन् । उशन्तम् । स्योनः ।
स्योनम् । स्वान । भ्राज । अङ्गारे । बंभारे । हस्त । सुहस्तेति
सु – हस्त । कृशानविति कृश – अनो । एते । वः ।
सोमक्रयणा इति सोम – क्रयणाः । तान् । रक्षध्वम् । मा । वः ।
दभन् ॥ 14 (72) (ऊरुं-द्वाविंशतिश्च) (A7)

1.2.8.1

उदायुषा स्वायुषोदोषधीनां रसेनोत् पर्जन्यस्य शुष्मेणो
दस्थाममृतां अनु । उर्वन्तरिक्षमन्विह्यदित्याः सदोऽस्यदित्याः सद
आ सीदास्तभ्नाद्-द्यामृषभो अन्तरिक्षममिमीत वरिमाणं पृथिव्या

आ॒सी॒दद् वि॒श्वा भुव॑नानि स॒म्राड् वि॒श्वेत्तानि॑ वरु॑णस्य व्र॒तानि॑ वने॑षु
व्यन्त॑रि॒क्षं त॒तान॑ वाज॒मर्व॑त्सु पयो॑ अ॒घ्निया॑सु ह॒त्सु – [ ] 15

1.2.8.1

उ॒दि॒ति । आ॒यु॒षा । स्वा॒यु॒षेति॑ सु – आ॒यु॒षा ॥ उ॒दि॒ति । ओ॒ष॒धी॒नाम् ।
र॒से॒न । उ॒दि॒ति । प॒र्जन्य॑स्य । शु॒ष्मे॒ण । उ॒दि॒ति । अ॒स्थाम् । अ॒मृ॒तान् ।
अ॒नु ॥ उ॒रु । अ॒न्त॒रि॒क्षम् । अ॒न्वि॒ति । इ॒हि । अ॒दि॒त्याः । स॒दः ।
अ॒सि । अ॒दि॒त्याः । स॒दः । ए॒ति । सी॒द । अ॒स्त॒भ्नात् । द्याम् ।
ऋ॒ष॒भः । अ॒न्त॒रि॒क्षम् । अ॒मि॒मी॒त । व॒रि॒माण॑म् । पृ॒थि॒व्याः । ए॒ति ।
अ॒सी॒दत् । वि॒श्वा ॥ भुव॑नानि । सं॒राडि॑ति सं – राट् । वि॒श्वा ॥ इत् ।
ता॒नि । वरु॑णस्य । व्र॒ता॒नि । वने॑षु । वी॒ति । अ॒न्त॒रि॒क्षम् । त॒ता॒न ।
वा॒जम् ॥ अ॒र्व॒त्स्वि॒त्यर्व॑त् – सु । प॒यः । अ॒घ्निया॑सु ।
ह॒त्स्वि॒ति ह॒त् – सु । 15 (50)

1.2.8.2

क्र॒तुं ॥ वरु॑णो वि॒क्ष्व॒ग्निं दि॒वि सूर्य॑म॒दधा॑त् सोम॑म॒द्रावु॑दु त्यं जा॒तवे॑दसं
दे॒वं ॥ व॑हन्ति के॒तवः॑ । दृ॒शे वि॒श्वाय॑ सूर्यं ॥ उ॒स्रा॒वे॒तं धूर्॒षाहा॑व॒नश्रू॑

अवी॑रह॒णौ ब्र॒ह्मचो॑दनौ वरु॑णस्य स्कं॑भनमसि वरु॑णस्य
स्कं॑भस॒र्जन॑मसि प्रत्य॑स्तो वरु॑णस्य पा॒शः ॥ 16

1.2.8.2

क्र॒तुम् । वरु॑णः । वि॒क्षु । अ॒ग्निम् । दि॒वि । सूर्य॑म् । अ॒दधा॑त् ।
सोम॑म् । अदौ॑ । उ॒दि॒ति । उ । त्व॑म् । जा॒तवे॑दसमि॒ति
जा॒त – वे॒दस॑म् । दे॒वम् । वह॑न्ति । के॒तवः॑ ॥ दृ॒शे । वि॒श्वाय॑ ।
सूर्य॑म् ॥ उ॒स्रौ । ए॒ति । इ॒तम् । धू॒र्षा॒हावि॑ति धूः – सा॒हौ ।
अ॒नश्रू॑ इति । अवी॑रह॒णावि॑त्यवी॒र – ह॒नौ । ब्र॒ह्मचो॑दनावि॒ति
ब्र॒ह्म – चो॑दनौ । वरु॑णस्य । स्कं॑भनम् । अ॒सि । वरु॑णस्य ।
स्कं॑भस॒र्जन॑मि॒ति स्कं॑भ – स॒र्जन॑म् । अ॒सि । प्र॒त्यस्त॑ इति
प्र॒ति – अ॒स्तः । वरु॑णस्य । पा॒शः ॥ 16 (35)

(ह॒थ्सु-पञ्च॑त्रिं॒शच्च॑) (A8)

1.2.9.1

प्र च्य॑वस्व भुव॑स्पते वि॒श्वा॒न्यभि॑ धा॒मानि॑ मा त्वा॑ परि॒परी॑ वि॒दन्मा॑ त्वा॑
परि॑पन्थि॒नो वि॒दन्मा॑ त्वा॑ वृ॒का अ॒घाय॑वो मा ग॒न्धर्वो॑ वि॒श्वाव॑सुरा

द॒घच्छ॑ये॒नो भू॒त्वा परा॑ प॒त यज॑मानस्य नो गृ॒हे दे॒वैः स॒॒स्कृ॒तं
 य॑ज॒मानस्य॑ स्व॒स्त्यय॑न्यस्यपि प॒न्था॑मगस्महि स्व॒स्ति गा॑मनेहसं य॑ेन
 विश्वाः॑ परि॒ द्विषो॑ वृ॒णक्ति॑ वि॒न्दते॑ वसु॒ नमो॑ मि॒त्रस्य॑ ( ) वरु॑णस्य
 चक्ष॑से म॒हो दे॒वाय॑ तदृ॒त॒ स॒पर्य॑त दू॒रेदृ॑शे दे॒वजा॑ताय के॒तवे॑
 दि॒वस्पु॒त्राय॑ सू॒र्याय॑ श॒स॒त वरु॑णस्य स्क्॒भन॑मसि वरु॑णस्य
 स्क्॒भस॑र्जन-म॒स्युन्मु॑क्तो वरु॑णस्य पा॒शः ॥ 17

1.2.9.1

प्रेति॑ । च्य॒वस्व॑ । भु॒वः । प॒ते । विश्वा॑नि । अ॒भीति॑ । धा॒मानि॑ । मा ।
 त्वा । परि॑परीति परि – प॒री । वि॒दत् । मा । त्वा । परि॑पन्थि॒न
 इति॑ परि – पन्थि॑नः । वि॒दन् । मा । त्वा । वृ॒काः । अ॒घाय॑व
 इत्य॑घ – य॒वः । मा । ग॒न्धर्वः॑ । विश्वा॑वसु॒रिति॑ विश्व – व॒सुः ।
 एति॑ । द॒घत् । श्ये॒नः । भू॒त्वा । परेति॑ । प॒त । यज॑मानस्य । नः ।
 गृ॒हे । दे॒वैः । स॒॒स्कृ॒तम् । यज॑मानस्य । स्व॒स्त्यय॑नीति
 स्व॒स्ति – अ॒यनी॑ । अ॒सि । अ॒पीति॑ । प॒न्थाम् । अ॒गस्म॑हि ।
 स्व॒स्तिगा॑मिति स्व॒स्ति – गा॑म् । अ॒नेह॑सम् । येन॑ । विश्वाः॑ । प॒रीति॑ ।

द्विषः । वृणक्ति । विन्दते । वसु । नमः । मित्रस्य ( ) । वरुणस्य ।
चक्षसे । महः । देवाय । तत् । ऋतम् । सपर्यत । दूरेदृश इति
दूरे – दृशे । देवजातायेति देव – जाताय । केतवे । दिवः ।
पुत्राय । सूर्याय । शसत । वरुणस्य । स्कंभनम् । असि ।
वरुणस्य । स्कंभसर्जनमिति स्कंभ – सर्जनम् । असि ।
उन्मुक्त इत्युत् – मुक्तः । वरुणस्य । पाशः ॥ 17 (73)

(मित्रस्य-त्रयोविंशतिश्च) (A9)

1.2.10.1

अग्ने-रतिथ्यमसि विष्णवे त्वा सोमस्याऽऽतिथ्यमसि विष्णवे त्वा-
ऽतिथेरतिथ्यमसि विष्णवे त्वाऽग्नये त्वा रायस्पोषदावन्ने विष्णवे त्वा
श्येनाय त्वा सोमभृते विष्णवे त्वा या ते धामानि हविषा यजन्ति ता
ते विश्वा परिभूरस्तु यज्ञं गयस्फानः प्रतरणः सुवीरोऽवीरहा प्रचरा
सोम दुर्यानदित्याः सदोऽस्यदित्याः सद आ – [ ] 18

1.2.10.1

अ॒ग्नेः । आ॒ति॒थ्यम् । अ॒सि॒ । वि॒ष्ण॒वे । त्वा॒ । सोम॑स्य । आ॒ति॒थ्यम् ।
 अ॒सि॒ । वि॒ष्ण॒वे । त्वा॒ । अ॒ति॒थेः । आ॒ति॒थ्यम् । अ॒सि॒ । वि॒ष्ण॒वे ।
 त्वा॒ । अ॒ग्नये॑ । त्वा॒ । रा॒य॒स्पोष॑दा॒वन्न॑ इति रा॒य॒स्पोष॑ – दा॒वन्ने॑ ।
 वि॒ष्ण॒वे । त्वा॒ । श्ये॒नाय॑ । त्वा॒ । सोम॑भृ॒त इति॑ सोम॑ – भृ॒ते॑ ।
 वि॒ष्ण॒वे । त्वा॒ । या॒ । ते॒ । धा॒मा॒नि । ह॒विषा॑ । यज॑न्ति । ता॒ । ते॒ ।
 वि॒श्वा॑ । परि॒भूरि॑ति परि॑ – भूः । अ॒स्तु॒ । य॒ज्ञम् । ग॒य॒स्फान॑ इति॑
 ग॒य॒ – स्फानः॑ । प्र॒तर॑ण इति॑ प्र॒ – तर॑णः । सु॒वीर॑ इति॑ सु॒–वीरः॑ ।
 अ॒वीर॑हेत्य॒वीर॑ – हा॒ । प्रेति॑ । च॒र॒ । सोम॑ । दु॒र्यान् । अ॒दि॒त्याः ।
 स॒दः । अ॒सि॒ । अ॒दि॒त्याः । स॒दः । ए॒ति॒ । 18 (50)

1.2.10.2

सी॒द वरु॑णोऽसि॑ धृ॒तव्र॑तो वा॒रु॒णम॑सि शँ॒योर्दे॑वानां॑ स॒ख्यान्मा॑
 दे॒वाना॑–म॒प॒सि॒च्छि॒त्स्म॒ह्याप॑तये त्वा॒गृ॒ह्णामि॑ परि॒प॒तये॑ त्वा॒ गृ॒ह्णामि॑
 त॒नू॒न॒प्त्रे॑ त्वा॒गृ॒ह्णामि॑ शा॒क्व॒राय॑ त्वा॒ गृ॒ह्णामि॑ श॒क्मन्–नो॑जि॒ष्ठाय॑ त्वा
 गृ॒ह्णाम्य॑ –ना॒धृष्ट॑म॒स्य–ना॒धृष्यं॑ दे॒वाना॑मो॒जोऽभि॑ष॒स्तिपा॑

अ॒न॒भि॒श॒स्तेऽन्य॑मनु॒ मे दी॒क्षां दी॒क्षा॒पति॑ र्मन्यतामनु॒
तप॑स्तप॒स्पति॑रञ्जसा स॒त्यमु॑प गेष॒ सुवि॑ते मा ( ) धाः ॥ 19

1.2.10.2

सी॒द । वरु॑णः । अ॒सि । धृ॒तव्र॑त इति॑ धृ॒त – व्र॑तः । वा॒रुण॑म् ।
अ॒सि । शं॒यो॒रिति॑ शं – योः । दे॒वाना॑म् । स॒ख्यात् । मा । दे॒वाना॑म् ।
अ॒पसः॑ । छि॒थ्स्महि॑ । आ॒पत॑य इत्या – प॒तये॑ । त्वा । गृ॒ह्णामि॑ ।
प॒रिप॑तय इति॑ प॒रि – प॒तये॑ । त्वा । गृ॒ह्णामि॑ । तनू॑न॒प्त्र इति॑
तनू॑ – न॒प्त्रे । त्वा । गृ॒ह्णामि॑ । शा॒क्वरा॑य । त्वा । गृ॒ह्णामि॑ । श॒क्मन् ।
ओ॒जिष्ठा॑य । त्वा । गृ॒ह्णामि॑ । अ॒नाधृ॑ष्टमि॒त्यना॑ – धृ॒ष्टम् । अ॒सि ।
अ॒नाधृ॑ष्यमि॒त्यना॑ – धृ॒ष्यम् । दे॒वाना॑म् । ओ॒जः । अ॒भि॒श॒स्तिपा॑
इत्य॑भि॒श॒स्ति – पाः॑ । अ॒न॒भि॒श॒स्तेन्य॑मि॒त्यन॑भि – श॒स्तेन्य॑म् ।
अ॒न्विति॑ । मे । दी॒क्षाम् । दी॒क्षा॒पति॑रिति॑ दी॒क्षा – प॒तिः । म॒न्यता॑म् ।
अ॒न्विति॑ । तपः॑ । तप॒स्पति॑रिति॑ तपः॑ – प॒तिः । अ॒ञ्जसा॑ । स॒त्यम् ।
उ॒पेति॑ । गेष॑म् । सु॒वि॒ते । मा ( ) । धाः ॥ 19 (51)

(अ॒मै-कं च) (A10)

1.2.11.1

अ॒ञ्शु॒रञ्शु॒स्ते दे॒व सो॒माऽऽप्या॑य॒ता-मिन्द्रा॑यै॒कध॑नवि॒द आ
तु॒भ्यमिन्द्रः॑ प्या॒यता॑मा त्वमिन्द्रा॑य प्या॒यस्वाऽऽप्या॑य॒य स॒खीन्थ॑ स॒न्या
मे॒धया॑ स्व॒स्ति ते॑ दे॒व सोम॑ सु॒त्याम॑शीये॒ष्टा रा॒यः प्रे॒षे
भगा॑य॒र्तमृ॑तवादिभ्यो नमो॑ दि॒वे नमः॑ पृ॒थिव्या॑ अ॒ग्ने व्र॑तप॒ते त्वं
व्र॑तानां व्र॒तप॑तिर॒सि या म॑म त॒नूरे॒षा सा त्वयि॑ – [ ] 20

1.2.11.1

अ॒ञ्शु॒रञ्शु॒रित्यञ्शुः॑ – अ॒ञ्शुः॑ । ते । दे॒व । सोम॑ । ए॒ति ।
प्या॒यता॑म् । इन्द्रा॑य । ए॒कध॑नवि॒द इत्ये॑कध॒न – वि॒दे । ए॒ति । तु॒भ्यम् ।
इन्द्रः॑ । प्या॒यता॑म् । ए॒ति । त्वम् । इन्द्रा॑य । प्या॒यस्व । ए॒ति । प्या॒यय॑ ।
स॒खीन् । स॒न्या । मे॒धया॑ । स्व॒स्ति । ते॑ । दे॒व । सोम॑ । सु॒त्याम् ।
अ॒शीय॑ । ए॒ष्टः । रा॒यः । प्रे॒ति । इ॒षे । भगा॑य । ऋ॒तम् ।
ऋ॒तवा॑दिभ्य इत्यृ॒तवा॑दि – भ्यः॑ । नमः॑ । दि॒वे । नमः॑ । पृ॒थिव्यै॑ ।
अ॒ग्ने । व्र॑तप॒ते इति॑ व्र॒त – प॒ते । त्वम् । व्र॑ताना॒म् । व्र॑तप॒तिरिति॑
व्र॒त – प॒तिः । अ॒सि । या । म॑म । त॒नूः । ए॒षा । सा । त्वयि॑ । 20 (50)

1.2.11.2

या तव तनूरिय॑ सा मयि॑ सह नौ॑ व्रतपते॑ व्रतिनो॑र्व्रतानि॑
 या ते॑ अग्ने॑ रुद्रिया॑ तनूस्तया॑ नः पाहि॑ तस्यास्ते॑ स्वाहा॑
 या ते॑ अग्ने॑ऽयाशया॑ रजाशया॑ हराशया॑ तनूर्वर्षि॑ष्ठा गह्वरे॑ष्ठोऽग्रं
 वचो॑ अपावधीं॑ त्वेषं॑ वचो॑ अपावधी॑ स्वाहा॑ ॥ 21

1.2.11.2

या । तव । तनूः । इयम् । सा । मयि । सह । नौ । व्रतपत इति॑
 व्रत – पते । व्रतिनोः॑ । व्रतानि॑ । या । ते । अग्ने । रुद्रिया । तनूः ।
 तया । नः । पाहि । तस्याः । ते । स्वाहा । या । ते । अग्ने ।
 अयाशयेत्यया – शया । रजाशयेति॑ रजा – शया ।
 हराशयेति॑ हरा – शया । तनूः । वर्षिष्ठा । गह्वरेष्ठेति॑ गह्वरे – स्था ।
 उग्रम् । वचः । अपेति॑ । अवधीम् । त्वेषम् । वचः । अपेति॑ ।
 अवधीम् । स्वाहा ॥ 21 (40) (त्वयि-चत्वारि॑शच्च) (A11)

1.2.12.1

वित्तायनी॑ मेऽसि॑ तित्तायनी॑ मेऽस्यवतान्मा॑ नाथितमवतान्मा॑ व्यथितं॑
 विदेर॑ग्निर्नभो॑ नामाग्ने॑ अङ्गिरो॑ योऽस्यां॑ पृथिव्यामस्यायुषा॑ नाम्नेहि॑

यत्तेऽनाधृष्टं नाम यज्ञियं तेन त्वाऽऽ*दधेऽग्ने अङ्गिरो यो द्वितीयस्यां
तृतीयस्यां पृथिव्या-मस्यायुषा नाम्नेहि यत्तेऽनाधृष्टं नाम – [ ] 22

1.2.12.1

वित्तायनीति वित्त – अयनी । मे । असि । तित्तायनीति
वित्त – अयनी । मे । असि । अवतात् । मा । नाथितम् । अवतात् ।
मा । व्यथितम् । विदेः । अग्निः । नभः । नाम । अग्ने । अङ्गिरः ।
यः । अस्याम् । पृथिव्याम् । असि । आयुषा । नाम्ना । एति । इहि ।
यत् । ते । अनाधृष्टमित्यना – धृष्टम् । नाम । यज्ञियम् । तेन ।
त्वा । एति । दधे । अग्ने । अङ्गिरः । यः । द्वितीयस्याम् । तृतीयस्याम् ।
पृथिव्याम् । असि । आयुषा । नाम्ना । एति । इहि । यत् । ते ।
अनाधृष्टमित्यना – धृष्टम् । नाम । 22 (50)

1.2.12.2

यज्ञियं तेन त्वाऽऽ*दधे सिंहीरसि महिषीरस्युरु प्रथस्वोरु
ते यज्ञपतिः प्रथतां ध्रुवाऽसि देवेभ्यः शुन्धस्व देवेभ्यः
शुंभस्वेन्द्रघोषस्त्वा वसुभिः पुरस्तात् पातु मनोजवास्त्वा पितृभिः

दक्षिणतः पातु प्रचेतास्त्वा रुद्रैः पश्चात् पातु विश्वकर्मा
 त्वाऽऽदित्यैरुत्तरतः पातु सिंहीरसि सपन्नसाही स्वाहा
 सिंहीरसि सुप्रजावनिः स्वाहा सिंही – [ ] 23

1.2.12.2

यज्ञियम् । तेन । त्वा । एति । दधे । सिंहीः । असि । महिषीः ।
 असि । उरु । प्रथस्व । उरु । ते । यज्ञपतिरिति यज्ञ – पतिः ।
 प्रथताम् । ध्रुवा । असि । देवेभ्यः । शुन्धस्व । देवेभ्यः । शुंभस्व ।
 इन्द्रघोष इतीन्द्र – घोषः । त्वा । वसुभिरिति वसु – भिः ।
 पुरस्तात् । पातु । मनोजवा इति मनः – जवाः । त्वा । पितृभिरिति
 पितृ – भिः । दक्षिणतः । पातु । प्रचेता इति प्र – चेताः । त्वा ।
 रुद्रैः । पश्चात् । पातु । विश्वकर्मेति विश्व – कर्मा । त्वा ।
 आदित्यैः । उत्तरत इत्युत् – तरतः । पातु । सिंहीः । असि ।
 सपन्नसाहीति सपन्न – साही । स्वाहा । सिंहीः । असि ।
 सुप्रजावनिरिति सुप्रजा – वनिः । स्वाहा । सिंहीः । 23 (50)

1.2.12.3

र॒सि रा॒य॒स्पो॒ष॒व॒निः॑ स्वा॒हा सि॒॒॒ही॒र॒स्या-दि॒त्य॒व॒निः॑ स्वा॒हा
सि॒॒॒ही॒र॒स्या॒ वह॑ दे॒वान्दे॒व॒य॒ते॒ यज॑मा॒नाय॒ स्वा॒हा भू॒तेभ्य॑स्त्वा
वि॒श्वायु॑र॒सि पृ॒थि॒वीं दृ॒॒ह ध्रु॒व॒क्षि॒द॒स्य॒न्त॒रि॒क्षं दृ॒॒हा॒च्यु॒त॒क्षि॒द॒सि॒
दि॒वं दृ॒॒हा॒ग्ने॒ भ॒स्मा॒स्य॒ग्नेः॑ पु॒री॒ष॒म॒सि॒ ॥ 24

1.2.12.3

अ॒सि । रा॒य॒स्पो॒ष॒व॒नि॒रि॒ति॑ रा॒य॒स्पो॒ष – व॒निः॑ । स्वा॒हा॑ । सि॒॒॒हीः॑ ।
अ॒सि । आ॒दि॒त्य॒व॒नि॒रि॒त्या॒दि॒त्य – व॒निः॑ । स्वा॒हा॑ । सि॒॒॒हीः॑ ।
अ॒सि । ए॒ति । वह॑ । दे॒वान् । दे॒व॒य॒त इति॑ दे॒व – य॒ते । यज॑मा॒नाय ।
स्वा॒हा॑ । भू॒तेभ्यः॑ । त्वा । वि॒श्वायु॑रि॒ति वि॒श्व – आ॒युः । अ॒सि ।
पृ॒थि॒वीम् । दृ॒॒ह । ध्रु॒व॒क्षि॒दि॒ति ध्रु॒व – क्षि॒त् । अ॒सि ।
अ॒न्त॒रि॒क्षम् । दृ॒॒ह । अ॒च्यु॒त॒क्षि॒दि॒त्य॒च्यु॒त – क्षि॒त् । अ॒सि ।
दि॒वम् । दृ॒॒ह । अ॒ग्नेः॑ । भ॒स्म । अ॒सि । अ॒ग्नेः॑ ।
पु॒री॒षम् । अ॒सि॒ ॥ 24 (35)

(नाम॑-सुप्रजा॒व॒निः॑ स्वा॒हा सि॒॒॒हिः-पञ्च॑त्रि॒॒श॒च्च) (A12)

1.2.13.1

यु॒ञ्ज॒ते॒ मन॑ उ॒त यु॒ञ्ज॒ते॒ धि॒यो वि॒प्रा वि॒प्रस्य॑ बृ॒हतो॑ वि॒पश्चि॑तः ।
वि हो॒त्रा द॒धे व॒युना॑ वि॒देक॑ इ॒न्मही॑ दे॒वस्य॑ स॒वितुः॑ परि॒ष्टुतिः॑ ॥
सु॒वाग्दे॒व दु॒र्या॑न् आ व॒द दे॒वश्रु॑तौ दे॒वेष्वा घो॑षे॒थामा नो॑
वी॒रो जा॑यतां क॒र्मण्यो॑ य॒न् सर्वे॑ऽनु जी॒वाम॑ यो ब॒हूना॑म॒सद्व॑शी ।
इ॒दं वि॑ष्णु॒र्विच॑क्रमे॒ त्रेधा॑ नि द॒धे प॒दं । स मू॑ढ॒मस्य॑ – [ ] 25

1.2.13.1

यु॒ञ्ज॒ते॒ । मनः॑ । उ॒त । यु॒ञ्ज॒ते॒ । धि॒यः । वि॒प्राः । वि॒प्रस्य॑ । बृ॒हतः॑ ।
वि॒पश्चि॑तः ॥ वी॒ति । हो॒त्राः । द॒धे । व॒युना॑वि॒दिति॑ व॒युन॑ – वि॒त् ।
ए॒कः । इ॒त् । म॒ही । दे॒वस्य॑ । स॒वितुः॑ । परि॒ष्टुति॑रिति॒ परि॑ – स्तु॒तिः ॥
सु॒वागि॑ति॒ सु॒ – वाक् । दे॒व । दु॒र्या॑न् । ए॒ति । व॒द । दे॒वश्रु॑ता॒विति॑
दे॒व – श्रु॑तौ । दे॒वेषु॑ । ए॒ति । घो॑षे॒थाम् । ए॒ति । नः॑ । वी॒रः ।
जा॒यता॑म् । क॒र्मण्यः॑ । यम् । सर्वे॑ । अ॒नुजी॑वा॒मेत्य॑नु – जी॒वाम॑ ।
यः । ब॒हूना॑म् । अ॒सत् । व॒शी ॥ इ॒दम् । वि॑ष्णुः । वी॒ति । च॒क्रमे॑ ।
त्रे॒धा । नी॒ति । द॒धे । प॒दम् ॥ स॒मूढ॑मि॒ति स॒म् – ऊ॒ढम् । अ॒स्य॑ ।

25 (50)

1.2.13.2

पा॒ꣳसुर॑ इ॒राव॑ती धे॒नुम॑ती हि भू॒तꣳ सू॒यव॑सिनी॒ मन॑वे
यश॑स्ये॒ । व्य॑स्क॒भ्नाद्रो॑दसी॒ विष्णु॑रेते॒ दा॒धार॑ पृथि॒वीम॑भितो॒ मयू॑खैः ॥
प्रा॒ची प्रे॑तमध्व॒रं क॑ल्पयन्ती ऊ॒र्ध्वं य॑ज्ञं नय॒तं मा जी॑ह्वरतम॒त्र रमे॑थां
व॑र्ष्मन् पृथि॒व्या दि॒वो वा वि॑ष्णवु॒त वा पृथि॑व्या॒ महो॑ वा वि॑ष्णवु॒त
वाऽन्तरि॑क्षाद्धस्तौ॒ पृण॑स्व बहु॒भिर्व॑सव्यैरा प्र यच्छ – [ ] 26

1.2.13.2

पा॒ꣳसुरे॑ । इ॒राव॑ती इतीरा – वती । धे॒नुम॑ती इति धेनु – मती । हि ।
भू॒तम् । सू॒यव॑सिनी॒ इति॑ सू – यव॑सिनी । मन॑वे । यश॑स्ये इति ॥
वीति॑ । अ॒स्क॒भ्नात् । रो॑दसी॒ इति॑ । वि॑ष्णुः । ए॒ते इति॑ । दा॒धार ।
पृथि॒वीम् । अ॒भितः॑ । मयू॑खैः ॥ प्रा॒ची इति॑ । प्रेति॑ । इत॑म् । अ॒ध्वर॑म् ।
क॑ल्पयन्ती॒ इति॑ । ऊ॒र्ध्वम् । य॑ज्ञम् । नय॒तम् । मा । जी॑ह्वरतम् । अ॒त्र ।
रमे॑थाम् । व॑र्ष्मन् । पृथि॒व्याः । दि॒वः । वा । वि॑ष्णो । उ॒त । वा ।
पृथि॒व्याः । म॒हः । वा । वि॑ष्णो । उ॒त । वा । अ॒न्तरि॑क्षात् । हस्तौ ।
पृण॑स्व । बहु॒भिरिति॑ बहु – भिः । व॑सव्यैः । आ । प्रेति॑ । यच्छ । 26

(50)

1.2.13.3

दक्षिणादोत सव्यात् ।

विष्णोर्नुकं वीर्याणि प्र वोचं यः पार्थिवानि विममे रजांसि यो

अस्कभायदुत्तरं सधस्थं विचक्रमाण स्त्रेधोरुगायो

विष्णो रराटमसि विष्णोः पृष्ठमसि विष्णोः शनप्त्रे स्थो

विष्णोः स्यूरसि विष्णो ध्रुवमसि वैष्णवमसि विष्णावे त्वा ॥ 27

1.2.13.3

दक्षिणात् । एति । उत । सव्यात् ॥ विष्णोः । नुकम् । वीर्याणि ।

प्रेति । वोचम् । यः । पार्थिवानि । विमम इति वि – ममे ।

रजांसि । यः । अस्कभायत् । उत्तरमित्युत् – तरम् ।

सधस्थमिति सध – स्थम् । विचक्रमाण इति वि – चक्रमाणः ।

त्रेधा । उरुगाय इत्युरु – गायः । विष्णोः । रराटम् । असि । विष्णोः ।

पृष्ठम् । असि । विष्णोः । शनप्त्रे इति । स्थः । विष्णोः । स्यूः । असि ।

विष्णोः । ध्रुवम् । असि । वैष्णवम् । असि । विष्णावे । त्वा ॥ 27 (39)

(अस्य-यच्छै-कान्न चत्वारिंशच्च) (A13)

1.2.14.1

कृ॒णुष्व॑ पा॒जः प्र॑सि॒ति॒न् प्र॑थ्वीं॑ या॒हि रा॒जे वा॑म॒वाꣳ इ॒भे न॑ ।
तृ॒ष्वीम॑नु प्र॑सि॒तिं-द्रू॑णा॒नोऽस्ता॑ऽसि वि॒ध्य र॒क्षस॑ स्त॒पिष्ठैः॑ ॥
तव॑ भ्र॒मास॑ आ॒शुया॑ पत॑न्त्यनु स्पृ॒श-धृ॑षता शो॒शुचा॑नः ।
तपू॑ष्य॒ग्ने जु॒ह्वा प॑त॒ङ्गान॑सन्दि॒तो वि॑सृ॒ज वि॑ष्व गु॒ल्काः ॥
प्र॒तिस्प॑शो वि॒सृज॑-तू॒र्णित॑मो भ॒वा पा॑युर्वि॒शो अ॒स्या अ॑द॒ब्धः ।
यो नो॑ दू॒रे अ॒घश॑ꣳसो - [ ] 28

1.2.14.1

कृ॒णुष्व॑ । पा॒जः । प्र॑सि॒तिमि॒ति प्र॑ - सि॒तिम् । न । पृ॒थ्वीम् । या॒हि ।
रा॒जा । इ॒व । अ॒मवा॑नित्य॒म - वा॒न् । इ॒भेन॑ ॥ तृ॒ष्वीम् । अ॒न्वि॒ति ।
प्र॑सि॒तिमि॒ति प्र॑ - सि॒तिम् । द्रू॑णा॒नः । अ॒स्ता । अ॒सि । वि॒ध्य ।
र॒क्षसः॑ । त॒पिष्ठैः॑ ॥ तव॑ । भ्र॒मासः॑ । आ॒शुया॑ । प॒तन्ति॑ । अ॒न्वि॒ति ।
स्पृ॒श । धृ॑षता । शो॒शुचा॑नः ॥ तपू॑षि । अ॒ग्ने । जु॒ह्वा । प॑त॒ङ्गान् ।
अ॒सन्दि॒त इ॒त्यसं॑ - दि॒तः । वी॒ति । सृ॒ज । वि॑ष्वक् । उ॒ल्काः ॥
प्र॒तीति॑ । स्प॒शः । वी॒ति । सृ॒ज । तू॒र्णित॑म॒ इति॑ तू॒र्णि - त॒मः ।

भव॑ । पा॒युः । वि॒शः । अ॒स्याः । अ॒द॒ब्दः ॥ यः । नः । दू॒रे ।

अ॒घ॒श॒स् इत्य॒घ – श॒स् ॥ 28 (50)

1.2.14.2

यो अ॒न्त्य॒ग्ने मा॒कि॒ष्टे व्य॒थि॒रा द॒धर्षी॑त् ॥

उ॒द॒ग्ने तिष्ठ॑ प्र॒त्या *ऽत॒नुष्व॑ न्य॒मि॒त्रा॒ ओष॑तात् ति॒ग्महे॑ते ।

यो नो अ॒राति॑ समि॒धान च॒क्रे नी॒चा तं ध॑क्ष्य॒तसं॑ न शु॒ष्कं ॥

ऊ॒र्ध्वो भव॑ प्र॒ति॒वि॒ध्या-ऽध्य॑स्म॒दा विष्कृ॑णुष्व॒ दैव्या॑न्य॒ग्ने ।

अ॒व॒स्थि॒रा त॒नुहि॑ या॒तु जू॒नां जा॒मि॒मजा॑मिं प्र॒मृ॑णीहि श॒त्रून् ॥

स ते – [ ] 29

1.2.14.2

यः । अ॒न्ति । अ॒ग्ने । मा॒किः । ते । व्य॒थिः । ए॒ति । द॒धर्षी॑त् ॥

उ॒दि॒ति । अ॒ग्ने । तिष्ठ॑ । प्रे॒ति । ए॒ति । त॒नुष्व॑ । नी॒ति । अ॒मि॒त्रान् ।

ओष॑तात् । ति॒ग्महे॑त इति ति॒ग्म – हे॑ते ॥ यः । नः । अ॒राति॑म् ।

समि॒धाने॑ति स॒म् – इ॒धान । च॒क्रे । नी॒चा । तम् । ध॒क्षि । अ॒त॒सम् ।

न । शु॒ष्कम् ॥ ऊ॒र्ध्वः । भव॑ । प्र॒तीति॑ । वि॒द्ध्य॑ । अधी॑ति ।

अ॒स्मत् । आ॒विः । कृ॒णु॒ष्व । दै॒व्या॒नी । अ॒ग्ने ॥ अ॒वेति॑ । स्वि॒रा ।
तनु॒हि । या॒तु॒जूना॑म् । जा॒मिम् । अजा॑मिम् । प्रेति॑ । मृ॒णी॒हि ।
शत्रू॑न् ॥ सः । ते । 29 (50)

1.2.14.3

जा॒नाति॑ सु॒मतिं॑ य॒विष्ठ॑य ई॒वते॑ ब्र॒ह्म॒णे गा॒तुमै॑रत् ।
वि॒श्वा॒न्यस्मै॑ सु॒दिना॑नि रा॒यो द्यु॒म्ना॒न्यर्यो॑ वि॒दुरो॑ अ॒भि द्यौ॑त् ॥
से॒दग्ने॑ अस्तु सु॒भगः॑ सु॒दानु॑-र्यस्त्वा नि॒त्येन॑ ह॒विषा॑य उ॒क्थैः॑ ।
पि॒प्री॑षति स्व आ॒युषि॑ दुरो॒णे वि॒श्वेद॑स्मै सु॒दिना॑ साऽसदि॒ष्टिः ॥
अ॒र्चामि॑ ते सु॒मतिं॑ घो॒ष्यर्वा॑ख्-सन्ते॑ वा वा ता॑ जरता - [ ] 30

1.2.14.3

जा॒नाति॑ । सु॒मति॑मि॒ति सु - म॒तिम् । य॒विष्ठ॑ । यः । ई॒वते॑ । ब्र॒ह्म॒णे ।
गा॒तुम् । ऐ॒रत् ॥ वि॒श्वा॒नि । अ॒स्मै । सु॒दिना॑नीति॒ सु - दि॒ना॒नि ।
रा॒यः । द्यु॒म्ना॒नि । अ॒र्यः । वी॒ति । दुरः॑ । अ॒भीति॑ । द्यौ॑त् ॥ सः । इत् ।
अ॒ग्ने । अस्तु॑ । सु॒भग॑ इति॒ सु - भगः॑ । सु॒दानु॑रिति॒ सु - दा॒नुः ।
यः । त्वा । नि॒त्येन॑ । ह॒विषा॑ । यः । उ॒क्थैः॑ ॥ पि॒प्री॑षति । स्वे ।

आयु॑षि । दु॒रो॒ण इति॑ दुः – ओ॒ने । वि॒श्वा॑ ॥ इत् । अ॒स्मै । सु॒दि॒नेति॑
सु – दि॒ना ॥ सा । अ॒सत् । इ॒ष्टिः ॥ अ॒र्चामि॑ । ते । सु॒म॒तिमि॑ति
सु – म॒तिम् । घो॒षि । अ॒र्वाक् । स॒मि॒ति । ते । वा॒वा॒ता ॥

ज॒रतां॑ । 30 (50)

1.2.14.4

मि॒यंगीः॑ । स्व॒श्वा॑स्त्वा सु॒रथा॑ म॒र्जये॑-मा॒स्मे क्ष॒त्राणि॑ धा॒रये॑रनु॒ द्यून् ॥
इ॒ह त्वा॑ भू॒र्या च॑रे दु॒प॒त्मन्-दो॑षावस्त दी॒दिवा॑ꣳस॒मनु॑ द्यून् ।
क्री॒डन्त॑स्त्वा सु॒म॒नसः॑ स॒पे॒माभि॑ द्यु॒म्ना त॑स्थि॒वाꣳ सो॒ ज॒ना॒नां ॥
य॒स्त्वा-स्व॑श्चः सु॒हि॒रण्यो॑ अ॒ग्न उप॑याति वसु॒मता॑ रथे॒न ।
तस्य॑ त्रा॒ता-भ॑वसि तस्य॑ स॒खा यस्त॑ आ॒ति॒थ्य मा॑नु॒षग् जु॑जोषत् ॥
म॒हो रु॑जामि – [ ] 31

1.2.14.4

इ॒यम् । गीः॑ ॥ स्व॒श्वा इति॑ सु – अ॒श्वाः॑ । त्वा । सु॒रथा॑ इति॑
सु – रथाः॑ । म॒र्जये॑म । अ॒स्मे इति॑ । क्ष॒त्राणि॑ । धा॒रयेः॑ । अ॒न्वि॒ति ।
द्यून् ॥ इ॒ह । त्वा । भू॒रि । ए॒ति । च॒रेत् । उ॒पेति॑ । त्म॒न् ।

दोषा॑वस्त॒रिति॑ दोषा॑ – वस्तः॑ । दी॒दिवा॑ꣳसम् । अन्वि॑ति । द्यून् ॥
 क्रीड॑न्तः । त्वा । सु॒मन॑स इति॑ सु – मन॑सः । सपे॑म । अभी॑ति ।
 द्यु॒म्ना । त॒स्थिवा॑ꣳसः । जना॑नाम् ॥ यः । त्वा । स्वश्च॑ इति॑
 सु – अश्चः॑ । सु॒हिर॑ण्य इति॑ सु – हिर॑ण्यः । अग्ने॑ ।
 उ॒पया॑तीत्यु॒प – या॑ति । वसु॑मतेति॑ वसु – म॒ता । रथे॑न ॥ तस्य॑ ।
 त्रा॒ता । भव॑सि । तस्य॑ । सखा॑ । यः । ते । आ॒तिथ्य॑म् । आ॒नुष॑क् ।
 जुजो॑षत् ॥ महः॑ । रुजा॑मि । 31 (50)

1.2.14.5

बन्धु॑ता वचो॑भिस्तन्मा॑ पि॒तुर्गो॑तमाद॒न्विया॑य ।
 त्वन्नो॑ अस्य॑ वच॑स-श्चि॒किद्धि॑ हो॒तर्य॑विष्ठ सु॒क्रतो॑ द॒मूनाः॑ ॥
 अ॒स्वप्न॑ज स्त॒रणयः॑ सु॒शेवा॑ अत॒न्द्रा सोऽवृ॑का अ॒श्रमि॑ष्ठाः ।
 ते पा॒यवः॑ स॒ध्रिय॑ञ्चो निष॒द्याग्ने॑ तव॑नः पा॒न्त्वमू॑र ॥
 ये पा॒यवो॑ मा॒मते॑यंते अग्ने॑ पश्य॑न्तो अ॒न्धं दु॑रि॒ताद॑ रक्षन् ।
 र॒रक्ष॑तान् सु॒क्रतो॑ वि॒श्ववे॑दा दि॒प्सन्त॑ इ॒द्रिप॑वो ना ह – [ ] 32

1.2.14.5

बन्धु॑ता । वचो॑भिरि॒ति वचः॑ – भिः॑ । तत् । मा । पि॒तुः । गोत॑मात् ।
अन्वि॑ति । इ॒याय ॥ त्वम् । नः । अ॒स्य । वच॑सः । चि॒कि॒ब्धि । होतः॑ ।
यवि॑ष्ठ । सु॒क्रतो॑ इति॒ सु – क्रतो॑ । द॒मूनाः ॥ अ॒स्व॒प्न॒ज
इत्य॑स्वप्न – जः । त॒रण॑यः । सु॒शेवा॑ इति॒ सु-शेवाः॑ । अ॒त॒न्द्रा॑सः ।
अ॒वृ॒काः । अ॒श्र॒मि॒ष्ठाः ॥ ते । पा॒यवः॑ । स॒ध्रिय॑ञ्चः । नि॒षद्ये॑ति
नि – सद्य॑ । अ॒ग्ने॑ । तव॑ । नः । पा॒न्तु । अ॒मूर ॥ ये । पा॒यवः॑ ।
मा॒म॒ते॒यम् । ते । अ॒ग्ने । प॒श्य॑न्तः । अ॒न्धम् । दु॒रि॒ता॒दि॒ति
दुः – इ॒तात् । अ॒रक्ष॑न् ॥ र॒रक्ष॑ । तान् । सु॒कृत॑ इति॒ सु – कृतः॑ ।
वि॒श्ववे॑दा इति॒ वि॒श्व – वेदाः॑ । दि॒प्स॑न्तः । इत् । रि॒पवः॑ ।

न । ह । 32 (50)

1.2.14.6

दे॒भुः ॥
त्वया॑ व॒यꣳ स॒ध॒न्य-स्त्वो॒ता-स्तव॑ प्र॒णी॒त्य॑ श्याम॒ वाजा॑न् ।
उ॒भा शꣳसा॑ सू॒दय॑ सत्यता॒ते-ऽनु॑ष्ठु॒या कृ॑णु॒ह्य-ह॑याण ॥

अ॒या ते॑ अ॒ग्ने॒ स॒मि॒धा॒ वि॒धेम॑ प्र॒ति॒स्तोम॑ꣳ श॒स्य॑मा॒नं गृ॒भाय॑ ।
द॒हा॒श॒सो र॒क्ष॒सः पा॒ह्य॒स्मान् द्रु॒हो नि॒दो मि॒त्रम॒हो अ॒व॒द्यात् ॥
र॒क्षो॒हणं॑ वा॒जिन॑मा॒जि घ॒र्मि मि॒त्रं प्र॒थि॒ष्ठ-मु॒प॒यामि॑ श॒र्म ।
शि॒शानो॑ अ॒ग्निः क्र॒तुभिः॑-स॒मि॒द्धः-स॒नो दि॒वा - [ ] 33

1.2.14.6

दे॒भुः ॥ त्वया॑ । व॒यम् । स॒ध॒न्य इति॑ स॒ध - न्यः॑ । त्वो॒ताः । तव॑ ।
प्र॒णी॒तीति॑ प्र - नी॒ती । अ॒श्याम॑ । वा॒जान् ॥ उ॒भा । शꣳसा॑ । सू॒दय॑ ।
स॒त्य॒तात॑ इति॑ स॒त्य - ता॒ते । अ॒नु॒ष्ठु॒या । कृ॒णु॒हि । अ॒ह्य॒याण॑ ॥ अ॒या ।
ते । अ॒ग्ने । स॒मि॒धेति॑ सं - इ॒धा । वि॒धेम॑ । प्र॒तीति॑ । स्तो॒मम् ।
श॒स्य॑मा॒नम् । गृ॒भाय॑ । द॒ह । अ॒श॒सः । र॒क्ष॒सः । पा॒हि । अ॒स्मान् ।
द्रु॒हः । नि॒दः । मि॒त्रम॒ह इति॑ मि॒त्र - म॒हः । अ॒व॒द्यात् ॥
र॒क्षो॒हण॑मि॒ति र॒क्षः - ह॒नम् । वा॒जिन॑म् । ए॒ति । जि॒घ॒र्मि । मि॒त्रम् ।
प्र॒थि॒ष्ठम् । उ॒पेति॑ । या॒मि । श॒र्म ॥ शि॒शानः॑ । अ॒ग्निः । क्र॒तुभि॑रि॒ति
क्र॒तु - भिः॑ । स॒मि॒द्ध इति॑ सं - इ॒द्धः । सः । नः॑ । दि॒वा । 33 (50)

1.2.14.7

सरि॒षः पा॒तु॒न॒क्तं॑ ॥

वि॒ज्योति॑षा बृ॒हता॑ भा॒त्यग्नि॑रा॒वि-वि॒श्वानि॑ कृ॒णु॒तेम॑हि॒त्वा ।

प्रादे॑वी-मा॒याः स॒हते॑-दु॒रेवाः॑ शि॒शी॒ते शृ॒ङ्गे रक्ष॑से वि॒निक्षे॑ ॥

उ॒त स्वा॒नासो॑ दि॒विष॑न्त्व॒ग्ने स्ति॒ग्मायु॑धा रक्ष॑से ह॒न्त वा उ॑ ।

मदे॑ चि॒दस्य॑ प्ररु॒जन्ति॑ भा॒मा न व॑र॒न्ते परि॑बा॒धो अदे॑वीः ॥ 34

1.2.14.7

सः । रि॒षः । पा॒तु । न॒क्तम्॑ ॥ वी॒ति । ज्योति॑षा । बृ॒हता॑ । भा॒ति ।

अ॒ग्निः । आ॒विः । वि॒श्वानि॑ । कृ॒णु॒ते । म॒हित्वेति॑ म॒हि - त्वा ॥ प्रेति॑ ।

अदे॑वीः । मा॒याः । स॒हते॑ । दु॒रेवा इति॑ दुः - ए॒वाः । शि॒शी॒ते ।

शृ॒ङ्गे इति॑ । रक्ष॑से । वि॒निक्ष इति॑ वि - नि॒क्षे ॥ उ॒त । स्वा॒नासः॑ ।

दि॒वि । स॒न्तु । अ॒ग्नेः । ति॒ग्मायु॑धा इति॑ ति॒ग्म - आ॒युधाः॑ । रक्ष॑से ।

ह॒न्तवै । उ॑ ॥ मदे॑ । चि॒त् । अ॒स्य । प्रेति॑ । रु॒जन्ति॑ । भा॒माः । न ।

व॒रन्ते॑ । परि॑बा॒ध इति॑ परि - बा॒धः । अदे॑वीः ॥ 34 (41)

(अ॒घ॒श॒ऽसः॑-स॒ ते॑-ज॒र॒ता॒ऽ-रु॒जामि॑-ह॒ - दि॒वै-
क॒च॒त्वा॒रि॒ऽश॒च्च॑)(A14)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 14 Anuvaakams :-

(आ॒प॒ उ॒न्द॒न्त्वा॑-कू॒त्यै॑-दै॒वी॑-मि॒य॒न्ते॑-व॒स्व्य॒स्य॑-ऽशु॒ना॒ते॑-
सो॒म॒न्त॑-उ॒दा॒यु॒षा॑ - प्र॒ च्य॑व॒स्वा॑-ऽग्ने॒रा॒ति॒थ्य॑-म॒ऽशु॒र॒ऽशु॒र॑-
वि॒त्ता॒य॒नी॑ मे॒ऽसि॑ - यु॒ञ्च॑ते - कृ॒णु॒ष्व॑ पा॒ज॒-श्रु॒तु॒र्द॒श॑ ।)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(आ॒पो॑-व॒स्व्य॒सि॑ - या॒ त॒वे॑-य॒ङ्गी॑-श्रु॒तु॒स्त्रि॒ऽश॒त् ।)

First and Last Padam of Second Prasnam :-

(आ॒प॒ उ॒न्द॒न्-त॒व॒दे॒वीः॑ ।)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे प्रथमकाण्डे

द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

Details of Panchati and Padam for Kandan 1 – Prasanam 2 – TS 1.2

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	2	108
Anuvakam 2	3	130
Anuvakam 3	3	175
Anuvakam 4	2	105
Anuvakam 5	2	79
Anuvakam 6	1	57
Anuvakam 7	1	72
Anuvakam 8	2	85
Anuvakam 9	1	73
Anuvakam 10	2	101
Anuvakam 11	2	90
Anuvakam 12	3	135
Anuvakam 13	3	139
Anuvakam 14	7	341
Total →	34	1690